

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Α. Στεφάνου
Τηλέφωνο: 2131516056
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ. 530 Ε

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

ΚΟΙΝ.: Πολιτική Γραμματεία Υπουργού
Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΘΕΜΑ: «Τραγικός θάνατος εργάτη στο Δήμο Αργυρούπολης – Ελληνικού και τήρηση των μέτρων προστασίας κατά την τέλεση εργασιών έργου πρασίνου».

ΣΧΕΤ: Η με αρ.πρ. 4354/4.4.2022 Ερώτηση.

Σε απάντηση της σχετικής Ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή από τη βουλευτή κα Αγγελική Αδαμοπούλου και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου μας για τα θέματα υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Α. Οι γενικές αρχές σχετικά με την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων και την εφαρμογή μέτρων για την προαγωγή της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων κατά την εργασία, περιέχονται στον Κώδικα Νόμων για την Υγεία & Ασφάλεια των Εργαζομένων (Κ.Ν.Υ.Α.Ε.) που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν.3850/2010 (84 Α') και εφαρμόζονται στη χώρα μας σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (καθώς και τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α.) και για κάθε εργαζόμενο που απασχολείται από τον εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας περιλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευόμενων.

Βασικό χαρακτηριστικό του Κ.Ν.Υ.Α.Ε. είναι η νομική έννοια της αποκλειστικής ευθύνης του εργοδότη, ο οποίος υποχρεούται να εξασφαλίζει την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων, την ενημέρωση και την κατάρτιση των εργαζομένων, να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες Τεχνικού Ασφάλειας και (όπου προβλέπεται) Ιατρού Εργασίας, να παρέχει κατάλληλα μέσα ατομικής προστασίας (Μ.Α.Π.), να διασφαλίζει τον πιστοποιημένο έλεγχο καλής λειτουργίας του κάθε φύσης εξοπλισμού, μέσων και εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ειδικότερες διατάξεις για τη λήψη και τήρηση μέτρων ασφάλειας κατά την εκτέλεση οικοδομικών και λοιπών τεχνικών έργων (πλην των δημόσιων έργων) και γενικά για τις ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας που πρέπει να εφαρμόζονται σε προσωρινά ή κινητά εργοτάξια, θεσπίζονται με το Ν. 1396/1983 (126 Α') και το Π.Δ. 305/1996 (212 Α').

Ο κύριος του έργου έχει την υποχρέωση τήρησης των μέτρων ασφαλείας που εγγράφως του υποδεικνύει ο επιβλέπων το έργο, για όσο αυτό διαρκεί και για τα

τμήματα του έργου που δεν έχουν αναλάβει εργολάβοι ή υπεργολάβοι ή έχει γίνει διακοπή εργασιών (άρθρο 4 του Ν. 1396/1983).

Ο επιβλέπων το έργο συμβάλλεται με τον κύριο του έργου και αναλαμβάνει την επίβλεψη της εφαρμογής της μελέτης και της εκτέλεσης του τεχνικού έργου, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης, ενώ στο πλαίσιο των υποχρεώσεων του περιλαμβάνονται και οι έγγραφες υποδείξεις του προς τον κύριο του έργου για τα μέτρα ασφάλειας κατά περίπτωση και φάση του έργου (άρθρο 7 του Ν. 1396/1983).

Οι εργολάβοι και υπεργολάβοι ολόκληρου ή τμήματος του έργου είναι συνυπεύθυνοι και υποχρεούνται - μεταξύ άλλων - να τηρούν όλα τα μέτρα ασφάλειας που αφορούν ολόκληρο ή τμήμα του έργου καθώς και τις υποδείξεις του επιβλέποντα το έργο σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης (άρθρο 3 και 5 του Ν. 1396/1983).

Στους εργολάβους και υπεργολάβους που συνδέονται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο, συγκεντρώνονται όλες οι ευθύνες του εργοδότη για θέματα προστασίας και πρόληψης, σύμφωνα με τις γενικές αρχές βάσει των οποίων, στο πλαίσιο των ευθυνών τους, λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων μη αποκλειόμενου και του κυρίου του έργου όταν αυτός συνδέεται απευθείας με σχέση εργασίας με το εργαζόμενο (παρ. 4 άρθρο 2 του Π.Δ. 305/1996).

Επιπλέον, οι εργολάβοι και υπεργολάβοι έχουν όλες τις υποχρεώσεις των εργοδοτών που ορίζονται στο Π.Δ. 395/1994 "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ" (ΦΕΚ 220 Α') καθώς και την υποχρέωση να εφαρμόζουν τα οριζόμενα στα άρθρα 3, 4 (παρ. 1 έως 6) και 5 του Π.Δ. 396/1994 "Ελάχιστες προδιαγραφές για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ" (220 Α').

Εξάλλου, στο Παράρτημα IV του Π.Δ. 305/1996 καταγράφονται οι ελάχιστες γενικές και ειδικές προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους και τις θέσεις εργασίας στα εργοτάξια (ΜΕΡΟΣ Α και Β αντίστοιχα). Ενδεικτικά αναφέρουμε: α) μέτρα που θα πρέπει να λαμβάνονται για την πρόληψη των πτώσεων από εργασίες σε ύψος (κυρίως μέσω στέρεων κιγκλιδωμάτων) καθώς και χρήση κατάλληλου εξοπλισμού ή μηχανισμών συλλογικής προστασίας (κιγκλιδώματα, εξέδρες ή δίχτυα προστασίας) ή άλλα μέσα ασφαλείας (ζώνες ασφαλείας κλπ), β) ελάχιστες προδιαγραφές σχεδίασης, κατασκευής, εγκατάστασης, συντήρησης και παρακολούθησης συσκευών ή εξαρτημάτων ανύψωσης καθώς και χρήση τους, αποκλειστικά, από εργαζόμενους που έχουν εκπαιδευτεί κατάλληλα και έχουν εφοδιαστεί με τις σχετικές άδειες βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας και, σε κάθε περίπτωση, για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται (ΜΕΡΟΣ Β παρ.5 και 7 αντίστοιχα).

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Π.Δ. 395/1994, ο εργοδότης υποχρεούται να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε ο εξοπλισμός εργασίας να είναι κατάλληλος για την προς εκτέλεση εργασία ή κατάλληλα προσαρμοσμένος προς το σκοπό αυτό, ώστε να διασφαλίζεται η υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων κατά τη χρησιμοποίησή του, ενώ κατά την επιλογή του εξοπλισμού θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τις ειδικές συνθήκες και τα χαρακτηριστικά της εργασίας, τους κινδύνους που υπάρχουν στην επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση, τους κινδύνους που ενδέχεται να προστεθούν λόγω της χρησιμοποίησής του, καθώς και την έγγραφη γνώμη του Τεχνικού Ασφάλειας.

Επίσης, με το άρθρο 4 του Π.Δ. 396/1994 καθορίζονται οι υποχρεώσεις των εργοδοτών σε ότι αφορά τη διάθεση μέσων ατομικής προστασίας στους εργαζόμενους. Οι εργοδότες οφείλουν, μεταξύ άλλων, να μεριμνούν για την ικανοποιητική τους κατάσταση από την άποψη της αποτελεσματικής προστασίας των εργαζομένων, με τις αναγκαίες συντηρήσεις, επισκευές και καθαρισμούς και με την άμεση αντικατάστασή τους όταν παρουσιάζουν προχωρημένη φθορά ή έχει λήξει ο επιτρεπόμενος χρόνος χρήσης τους.

Αναπόσπαστο μέρος του Π.Δ. 395/1994 αποτελεί το Παράρτημα του άρθρου 9, με το οποίο δίνονται αναλυτικά όλες οι ελάχιστες προδιαγραφές που ισχύουν για τον εξοπλισμό εργασίας καθώς και όλοι οι κανόνες που θα πρέπει να τηρούνται για την ασφαλή λειτουργία τους, τα συστήματα χειρισμού, τα όργανα ελέγχου, τα συστήματα ασφαλείας και συναγερμού, την ενημέρωση του βιβλιαρίου προληπτικού ελέγχου και συντήρησης (για όποιο εξοπλισμό εργασίας διαθέτει τέτοιο βιβλιάριο) και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εξασφάλιση της καταλληλότητάς τους ώστε να προστατεύονται οι εργαζόμενοι.

Επιπλέον, αναπόσπαστο μέρος του Π.Δ. 396/1994 αποτελούν τα Παραρτήματα Ι και ΙΙ του άρθρου 10, στα οποία δίνεται, αντίστοιχα, ένα ενδεικτικό διάγραμμα καταγραφής των κινδύνων με σκοπό τη χρήση διαφόρων μέσων ατομικής προστασίας (Μ.Α.Π.) καθώς και ένας ενδεικτικός και μη εξαντλητικός κατάλογος αυτών.

Β. Η διερεύνηση των εργατικών ατυχημάτων και γενικότερα ο έλεγχος εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων κατά την εργασία εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας Σ.ΕΠ.Ε.

Ειδικότερα, ως προς το αναφερόμενο στη σχετική Ερώτηση εργατικό δυστύχημα, που έλαβε χώρα την 29η/03/2022 επί της οδού Κομνηνών στο Ελληνικό, πλησίον της συμβολής της με τον παράδρομο της Λεωφόρου Βουλιαγμένης, κατά τη διάρκεια εργασιών κοπής κλαδιών, σημειώνεται ότι κλιμάκιο από το αρμόδιο Τμήμα Επιθεώρησης ΑΥΕ Β' Τομέα Αθήνας του ΣΕΠΕ μετέβη στον τόπο του συμβάντος, στο πλαίσιο της διενέργειας της αυτοψίας των συνθηκών και των αιτιών του. Με βάση τα συλλεχθέντα στοιχεία, το εργατικό δυστύχημα συνέβη κατά τη διάρκεια εργασιών καθαρισμού, με χρήση χειροψάλιδου κλαδέματος, κλαδιών πεύκων στον ανωτέρω τόπο από συνεργείο της επιχείρησης "ΚΗΠΩΝ ΟΔΟΣ Α.Ε.", η οποία έχει συμβληθεί με το Δήμο Ελληνικού -Αργυρούπολης από τις 17/09/2021 ως ανάδοχος του έργου "Εργασίες για την Καταπολέμηση της Πιτυοκάμψης (ψεκασμός-βιολογική-καταπολέμηση-κοπή κουκουλιών)".

Ως μέσον πρόσβασης σε υψηλά σημεία των δένδρων χρησιμοποιήθηκε, ελλείπει κατάλληλου για την περίπτωση μηχανήματος ανύψωσης προσώπων (το συνεργείο της εργολαβικής επιχείρησης διέθετε μόνον μια φορητή κλίμακα) και κάτω από συνθήκες που τελούν ακόμα υπό διερεύνηση, ένα περνοφόρο ανυψωτικό μηχανήμα ("κλαρκ") που ήλθε με τον χειριστή του από παρακείμενο κατάστημα της επιχείρησης PRAKTIKER HELLAS A.E. Στις περόνες του εν λόγω μηχανήματος προσαρμόστηκε καλάθι μεταφοράς φορτίου στο οποίο επιβιβάστηκε ο εργαζόμενος - θύμα του δυστυχήματος, ο οποίος και κατέπεσε στο πεζοδρόμιο της οδού από μεγάλο ύψος κατά τη διάρκεια της εργασίας του.

Η έρευνα για τις ακριβείς συνθήκες και τα αίτια του εν λόγω δυστυχήματος είναι σε εξέλιξη με τη λήψη στοιχείων για να διαπιστωθεί, μεταξύ των άλλων, ο βαθμός ανταπόκρισης

του εργολάβου αλλά και του οικείου Δήμου στις υποχρεώσεις τους για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, οι οποίες απορρέουν τόσο από την κείμενη εργατική νομοθεσία, όσο και από την μεταξύ τους σύμβαση.

Η έκθεση έρευνας του εργατικού δυστυχήματος, μετά τη σύνταξή της, από πλευράς ΣΕΠΕ θα διαβιβαστεί στην αρμόδια εισαγγελική αρχή, θα επέχει δε και θέση μηνυτήριας αναφοράς για τις ελλείψεις σε μέτρα ασφάλειας και υγείας που θα τεκμηριωθούν.

Επιπρόσθετα, βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη διαδικασία επιβολής διοικητικών κυρώσεων κατά της εργολαβικής επιχείρησης "ΚΗΠΩΝ ΟΔΟΣ Α.Ε.", καθόσον δεν διέθεσε στους εργαζομένους της κατάλληλο εξοπλισμό εργασίας για ανύψωση προσώπων (επί του προκειμένου, καλαθοφόρο ανυψωτικό μηχάνημα), κατά παράβαση της κείμενης εργατικής νομοθεσίας αλλά και της σύμβασης που έχει συνάψει με τον Δήμο.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Κ. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ